Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 6 oktober 2015*

”Begäran om förhandsavgörande — Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna — Artiklarna 39 och 49 — Europaparlamentet — Val — Rösträtt — Unionsmedborgarskap — Retroaktiv tillämpning av mildare strafflagstiftning — Nationell lagstiftning enligt vilken en lagakraftvunnen fällande dom i brottmål före den 1 mars 1994 medför frånatagande av rösträtten”

I mål C-650/13,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunal d’instance de Bordeaux (Frankrike) genom beslut av den 7 november 2013, som inkom till domstolen den 9 december 2013, i målet

Thierry Delvigne

mot

Commune de Lesparre-Médoc,

Préfet de la Gironde,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, vice ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, C. Vajda, S. Rodin och K. Jürimäe (referent) samt domarna A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský och F. Biltgen,

generaladvokat: P. Cruz Villalón,

justitiesekreterare: handläggaren L. Carrasco Marco,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 20 januari 2015,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Thierry Delvigne, genom J. Fouchet, avocat,

— Commune de Lesparre-Médoc, genom M.-C. Baltazar och A. Pagnoux, avocats,

— Frankrikes regering, genom G. de Bergues, D. Colas och F.-X. Bréchot, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: franska.

— Tysklands regering, genom T. Henze och J. Kemper, båda i egenskap av ombud,

— Spaniens regering, genom L. Banciella Rodríguez-Miñón, i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom M. Holt, i egenskap av ombud, biträdd av J. Coppel, QC,

— Europaparlamentet, genom D. Moore och P. Schonard, båda i egenskap av ombud

— Europeiska kommissionen, genom P. Van Nuffel och H. Krämer, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 4 juni 2015 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 39 och 49 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Thierry Delvigne, å ena sidan, och kommunen Lesparre-Médoc (Frankrike) och prefekten i departementet Gironde, å andra sidan, angående strykningen av Thierry Delvigne ur kommunens röstlängd.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Artikel 1 i akten om allmänna direkta val av företrädare i Europaparlamentet, som utgör en bilaga till rådets beslut 76/787/EKSG, EEG, Euratom av den 20 september 1976 (EGT L 278, s. 1), i dess lydelse enligt rådets beslut 2002/772/EG, Euratom av den 25 juni 2002 och av den 23 september 2002 (EGT L 283, s. 1) (nedan kallad 1976 års akt) har följande lydelse:

”1. I varje medlemsstat skall Europaparlamentets ledamöter väljas genom listval (valsedlar) eller ett förfarande med *single transferable vote* (STV), och valsättet skall vara proportionellt.

…

3. Valen skall vara allmänna, direkta, fria och hemliga.”

4 Artikel 8 i 1976 års akt har följande lydelse:

”Om inte annat följer av bestämmelserna i denna akt skall valförfarandet i varje medlemsstat genomföras enligt de nationella bestämmelserna.

I dessa nationella bestämmelser kan nationella särdrag i medlemsstaterna eventuellt beaktas, men de får inte inkräkta på valsystemets proportionella karaktär.”

Fransk rätt

5 Artikel 28 första stycket i strafflagen (code pénal) som antogs genom lag av den 12 februari 1810 (nedan kallad den gamla strafflagen) har följande lydelse:

”Den som döms för ett grovt brott ska fråntas sina medborgerliga rättigheter”

6 I artikel 34 i den gamla strafflagen föreskrivs följande:

”Med förlust av medborgerliga rättigheter avses

…

2° förlust av rösträtt, valrätt, valbarhet och alla övriga medborgerliga och politiska rättigheter …

…”

7 Den gamla strafflagen upphävdes med verkan den 1 mars 1994 genom lag nr 92-1336 av den 16 december 1992 om ikraftträdande av den nya strafflagen och om nödvändiga ändringar av vissa straffrättsliga och straffprocessrättsliga bestämmelser till följd av detta ikraftträdande (loi no 92-1336, du 16 décembre 1992, relative à l’entrée en vigueur du nouveau code pénal et à la modification de certaines dispositions de droit pénal et de procédure pénale rendue nécessaire par cette entrée en vigueur) (JORF av den 23 december 1992, s. 17 568). I artikel 131-26 i den nya strafflagen föreskrivs att domstol får döma till förlust av samtliga eller vissa medborgerliga rättigheter under högst tio år när det gäller påföljd för grova brott och fem år när det gäller påföljd för mindre grova brott.

8 Artikel 370 i lag nr 92-1336 av den 16 december 1992, i dess lydelse enligt artikel 13 i lag nr 94-89 av den 1 februari 1994 om införande av ett livstidsstraff utan möjlighet till villkorlig frigivning, straffreduktion eller annan omvandling av straffet och om ny strafflag och vissa straffprocessrättsliga bestämmelser (loi no 94-89, du 1er février 1994, instituant une peine incompressible et relative au nouveau code pénal et à certaines dispositions de procédure pénale) (JORF av den 2 februari 1994, s. 1 803) innehåller följande föreskrifter:

”Om något annat inte följer av artikel 702-1 i straffprocesslagen, kvarstår påföljderna förlust av medborgerliga, civilrättsliga och familjerättsliga rättigheter, samt förbud mot att ingå i en jury, som i kraft av själva lagen åläggs den som dömts för brott i sista instans innan lagen trädde i kraft.”

9 I artikel 702-1 första stycket i straffprocesslagen, i dess lydelse enligt lag nr 2009-1436 av den 24 november 2009 om straffverkställighet (L’article 702-1 du code de procédure pénale, tel que modifié par la loi no 2009-1436, du 24 novembre 2009, pénitentiaire) (JORF av den 25 november 2000, s. 20 192) föreskrivs följande:

”Den som är föremål för rättighetsförlust, förbud, inskränkt rättshandlingsförmåga, eller en åtgärd för offentliggörande som i kraft av själva lagen följer av en fällande brottmålsdom eller som en tilläggspåföljd får ansöka hos den domstol som utdömt påföljden, eller då det finns flera brottmålsdomar hos den domstol som senast dömt, om att helt eller delvis få påföljden upphävd, inbegripet i fråga om varaktigheten av rättighetsförlusten, förbudet eller den inskränkta rättshandlingsförmågan. När straffet har utdömts av en *cour d’assises* (domstol för grövre brott) är förundersökningsavdelningen inom domkretsen för denna *cour d’assises* behörig instans.”

10 Lag nr 77-729 av den 7 juli 1977 om val av ledamöter i Europaparlamentet (loi no 77-729, du 7 juillet 1977, relative à l'élection des représentants au Parlement européen) (JORF av den 8 juli 1977, s. 3 579), i ändrad lydelse, reglerar förfarandet för val till Europaparlamentet. Artikel 2 första stycket i denna lag har följande lydelse:

"Val av ledamöter i Europaparlamentet enligt akten som utgör bilaga till beslutet av [E]uropeiska gemenskapernas råd av den 20 september 1976, vilket är tillämpligt enligt lag nr 77-680 av den 30 juni 1977 regleras i avdelning I i bok I i vallagen och i följande kapitel …"

11 I kapitel 1 avdelning I i bok I i vallagen stadgas villkoren för att få rösta i val. I artikel L 2 i nämnda kapitel föreskrivs att "den som är fransk medborgare och över 18 år och som åtnjuter medborgerliga och politiska rättigheter och inte har fått sin rättshandlingsförmåga inskränkt på grund av lag, får rösta i val".

12 Artikel L 5 i vallagen i dess ursprungliga lydelse innehöll följande föreskrifter:

"Nedan angivna personer får inte upptas i röstlängden:

1° personer som dömts för grövre brott,

…"

13 I artikel L 6 i vallagen i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet föreskrivs följande:

"Den som av domstol fråntagits rösträtt och valbarhet i enlighet med lag får inte upptas i röstlängden under den tid som anges i domen."

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

14 Thierry Delvigne har genom lagakraftvunnen dom som meddelades den 30 mars 1988 dömts till fängelse i tolv år för ett grovt brott.

15 Det framgår av de yttranden som inkommit till domstolen att denna brottmålsdom, enligt artiklarna 28 och 34 i den gamla strafflagen, i kraft av själva lagen medförde att Thierry Delvigne förlorade sina medborgerliga rättigheter, bland annat rösträtten, valrätten och valbarheten.

16 Genom lagen av den 16 december 1992 ändrades den nya strafflagen så att den accessoriska påföljden förlust av medborgerliga rättigheter som i kraft av själva lagen ålades vid fällande dom avseende grova brott upphävdes. I den nya strafflagen föreskrivs numera att förlust av samtliga eller vissa medborgerliga rättigheter ska beslutas av domstol för en tid av högst tio år när det gäller påföljd för grova brott.

17 I enlighet med artikel 370 i lagen av den 16 december 1992 i ändrad lydelse upprätthölls emellertid påföljden förlust av medborgerliga rättigheter som ålagts Thierry Delvigne även efter den 1 mars 1994, eftersom den var en följd av en fällande brottmålsdom som vunnit laga kraft innan den nya strafflagen trädde i kraft.

18 År 2012 beslutade behörigt administrativt utskott med stöd av artikel L 6 i vallagen att Thierry Delvigne skulle strykas från röstlängden i sin hemvistkommun Lesparre-Médoc. Han överklagade detta beslut till den hänskjutande domstolen.

19 Thierry Delvigne yrkade att den hänskjutande domstolen skulle begära förhandsavgörande från EU-domstolen angående tolkningen av unionsrätten och åberopade därvid att tillämpningen av lagen av den 16 december 1992 i ändrad lydelse gav upphov till särbehandling. Thierry Delvigne gjorde särskilt gällande att artikel 370 i den lagen reser ”frågan om dess konventionsförenlighet” med hänsyn till att den åsidosätter flera bestämmelser i stadgan.

20 Mot denna bakgrund beslutade Tribunal d’instance de Bordeaux att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

”1) Ska artikel 49 i [stadgan] tolkas så, att den utgör hinder för att en bestämmelse i nationell lagstiftning upprätthåller ett förbud, vilket dessutom gäller på obestämd tid och är oproportionerligt, mot att de personer som dömts före ikraftträdandet av den lindrigare strafflagstiftningen nr 94-89 av den 1 februari 1994 kan få en lindrigare påföljd?

2) Ska artikel 39 i [stadgan] som är tillämplig på val till Europaparlamentet tolkas så, att den hindrar Europeiska unionens medlemsstater från att införa ett allmänt och automatiskt förbud på obestämd tid mot att medborgerliga och politiska rättigheter utövas, för att inte medborgare i medlemsstaterna ska behandlas olika?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande synpunkter

21 Det nationella målet rör rättsenligheten av beslutet att stryka Thierry Delvigne från röstlängden, vilket fattats med stöd av artikel L 6 i vallagen efter det att han som en följd av den fällande brottmålsdomen år 1988 i kraft av själva lagen förlorat sin rösträtt.

22 Såsom den franska regeringen har angett i sina skriftliga och muntliga yttranden till domstolen upphävdes den straffrättsliga ordningen med accessoriska påföljder i samband med reformen av strafflagen år 1994. Denna ändring i strafflagstiftningen påverkade dock inte Thierry Delvignes situation vad gäller hans rösträtt, eftersom han fråntagits rösträtten i enlighet med artiklarna L 2 och L 6 i vallagen i förening med artikel 370 i lagen av den 16 december 1992 i ändrad lydelse.

23 Mot denna bakgrund har den hänskjutande domstolen genom sina frågor, vilka ska prövas gemensamt, bett domstolen tolka artiklarna 39 och 49.1 sista meningen i stadgan i syfte att avgöra huruvida den omständigheten att Thierry Delvigne, i enlighet med artiklarna L 2 och L 6 i vallagen i förening med artikel 370 i lagen av den 16 december 1992 i ändrad lydelse, fråntagits sin rösträtt vilket i sin tur lett till att han strukits från röstlängden, är förenlig med nämnda bestämmelser i stadgan.

Domstolens behörighet

24 Den franska och den spanska regeringen samt Förenade kungarikets regering har invänt att domstolen inte är behörig att pröva begäran om förhandsavgörande, eftersom den nationella lagstiftningen, enligt nämnda regeringar, inte omfattas av unionsrättens tillämpningsområde. De har särskilt gjort gällande att den hänskjutande domstolen inte har anfört någon unionsrättslig bestämmelse som gör det möjligt att fastställa en anknytning mellan den nationella lagstiftningen och unionsrätten, varför den lagstiftningen inte utgör en tillämpning av unionsrätten i den mening som avses i artikel 51.1 i stadgan.

25 Domstolen erinrar härvid om att stadgans tillämpningsområde med avseende på åtgärder som vidtas av medlemsstaterna definieras i artikel 51.1 däri, enligt vilken bestämmelserna i stadgan riktar sig till medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten (dom Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 17).

26 Artikel 51.1 i stadgan bekräftar domstolens fasta praxis enligt vilken de grundläggande rättigheter som garanteras i unionens rättsordning är tillämpliga i samtliga fall som regleras av unionsrätten, men inte i andra fall (se dom Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 19, och dom Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, punkt 29).

27 Om en rättslig situation inte omfattas av unionsrättens tillämpningsområde är domstolen således inte behörig att pröva situationen, och de bestämmelser i stadgan som eventuellt åberopats kan inte i sig grunda någon sådan behörighet (se dom Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 22, och dom Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, punkt 30 och där angiven rättspraxis).

28 Det ska följaktligen fastställas huruvida en unionsmedborgare, som i likhet med Thierry Delvigne är föremål för ett beslut om strykning från röstlängden, vilket fattats av myndigheterna i en medlemsstat och vilket medför att vederbörande förlorar sin rösträtt i valen till Europaparlamentet, befinner sig i en situation som omfattas av unionsrättens tillämpningsområde.

29 Med avseende på det spörsmålet föreskrivs i artikel 8 i 1976 års akt att valförfarandet ska i varje medlemsstat genomföras enligt de nationella bestämmelserna om inte annat följer av bestämmelserna i nämnda akt.

30 I förevarande fall har Thierry Delvigne strukits från röstlängden, eftersom han år 1988 dömts för ett grovt brott och därför ingår bland de personer som i enlighet med bestämmelserna i vallagen i förening med artikel 370 i lagen av den 16 december 1992 i ändrad lydelse inte uppfyller villkoren för att få rösta i nationella val. Såsom parlamentet har angett i sitt yttrande hänvisas i artikel 2 i lagen av den 7 juli 1977 om val av ledamöter i Europaparlamentet uttryckligen till de villkoren vad gäller specifikt rätten att rösta i sistnämnda val.

31 När det gäller röstberättigade i valet till Europaparlamentet har domstolen visserligen i dom Spanien/Förenade kungariket (C-145/04, EU:C:2006:543, punkterna 70 och 78) och i dom Eman och Sevinger (C-300/04, EU:C:2006:545, punkterna 43 och 45) slagit fast att det i artiklarna 1.3 och 8 i 1976 års akt inte uttryckligen och exakt anges vem som är röstberättigad och att det följaktligen enligt gällande unionsrätt är varje medlemsstat som är behörig att – med iakttagande av unionsrätten – fastställa vem som har rösträtt.

32 Såsom den tyska regeringen, parlamentet och Europeiska kommissionen har gjort gällande i sina yttranden är medlemsstaterna vid utövandet av denna behörighet dock bundna av skyldigheten att säkerställa att Europaparlamentets ledamöter väljs genom allmänna, direkta, fria och hemliga val i enlighet med föreskrifterna i artikel 1.3 i 1976 års akt jämförd med artikel 14.3 FEU.

33 Det ska således anses att en medlemsstat tillämpar unionsrätten i den mening som avses i artikel 51.1 i stadgan när den, i samband med fullgörandet av sina skyldigheter enligt artiklarna 14.3 FEU och 1.3 i 1976 års akt, i sin nationella lagstiftning föreskriver att unionsmedborgare, vilka i likhet med Thierry Delvigne är föremål för en fällande brottmålsdom som vunnit laga kraft före den 1 mars 1994, inte ska vara röstberättigade i valet till Europaparlamentet.

34 Domstolen är följaktligen behörig att pröva begäran om förhandsavgörande.

Huruvida tolkningsfrågorna kan tas upp till sakprövning

35 Den franska regeringen har gjort gällande att tolkningsfrågorna ska avvisas, med motiveringen dels att domstolens svar inte är nödvändigt för att den hänskjutande domstolen ska kunna avgöra det nationella målet, dels att den hänskjutande domstolen inte tillräckligt har klargjort den faktiska och rättsliga bakgrunden till frågorna.

36 Enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som införts genom artikel 267 FEUF ankommer det uteslutande på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen. EU-domstolen är följaktligen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts av den nationella domstolen avser tolkningen av unionsrätten (se, bland annat, dom Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, punkt 40 och där angiven rättspraxis, och dom Gauweiler m.fl., C-62/14, EU:C:2015:400, punkt 24).

37 En begäran från en nationell domstol kan således bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (se dom Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, punkt 42 och där angiven rättspraxis, och dom Gauweiler m.fl., C-62/14, EU:C:2015:400, punkt 25).

38 I förevarande fall framgår det klart av de uppgifter om de faktiska och rättsliga omständigheterna som domstolen har tillgång till, vilka även redovisas i punkterna 22–24 ovan, att den hänskjutande domstolen har bett domstolen tolka artiklarna 39 och 49 i stadgan i syfte att pröva huruvida de nationella bestämmelser som ligger till grund för beslutet att stryka Thierry Delvigne från röstlängden är förenliga med stadgans bestämmelser.

39 Under dessa omständigheter har tolkningsfrågorna direkt samband med saken i det nationella målet och kan följaktligen tas upp till sakprövning.

Prövning i sak

40 Domstolen erinrar inledningsvis om att det i artikel 52.2 i stadgan föreskrivs att de rättigheter som erkänns i stadgan för vilka bestämmelser återfinns i fördragen ska utövas på de villkor och inom de gränser som fastställs i dessa.

41 I detta avseende följer det av förklaringarna avseende stadgan, vilka enligt artikel 6.1 tredje stycket FEU och artikel 52.7 i stadgan ska beaktas vid tolkningen av densamma, att artikel 39.1 i stadgan motsvarar den rättighet som garanteras i artikel 20.2 b FEUF. Artikel 39 i stadgan för sin del motsvarar artikel 14.3 FEUF. I förklaringarna preciseras dessutom att grunderna för valförfarandet i ett demokratiskt system anges i artikel 39.2.

42 När det gäller artikel 20.2 b FEUF har domstolen redan tidigare slagit fast att den bestämmelsen endast innebär en tillämpning av förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet på frågan om utövandet av rösträtten vid val till Europaparlamentet, genom fastställandet att varje unionsmedborgare som är bosatt i en medlemsstat där han eller hon inte är medborgare ska ha rösträtt vid det valet i den medlemsstat där han eller hon är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten (se, för ett liknande resonemang, dom Spanien/Förenade kungariket, C-145/04, EU:C:2006:543, punkt 66).

43 Artikel 39.1 i stadgan är således inte tillämplig på de omständigheter som är för handen i det nationella målet, eftersom de – enligt vad som framgår av de uppgifter i målet som domstolen har tillgång till – rör en unionsmedborgares rösträtt i den medlemsstat i vilken han är medborgare.

44 Vad gäller artikel 39.2 i stadgan framgår det av övervägandena i punkt 41 ovan att den bestämmelsen utgör stadgans uttryck för unionsmedborgares rösträtt i val till Europaparlamentet enligt artiklarna 14.3 FEU och 1.3 i 1976 års akt.

45 Det är uppenbart att den omständigheten att Thierry Delvigne fråntagits sin rösträtt enligt de här aktuella nationella bestämmelserna utgör en begränsning av utövandet av den rättighet som stadgas i artikel 39.2 i stadgan.

46 Det ska härvid erinras om att det enligt artikel 52.1 i stadgan är tillåtet att begränsa utövandet av sådana rättigheter som dem som är stadfästa i artikel 39.2 i densamma, under förutsättning att begränsningarna är föreskrivna i lag, att de är förenliga med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter och att de, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast görs om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot av unionen erkända mål av allmänt samhällsintresse eller mot behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter (se, för ett liknande resonemang, dom Volker und Markus Schecke och Eifert, C-92/09 och C-93/09, EU:C:2010:662, punkt 50, och dom Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 55).

47 I det nationella målet är förlusten av rösträtten en följd av tillämpningen av vallagens och strafflagens bestämmelser i förening och det ska därför anses att den är föreskriven i lag.

48 Denna begränsning iakttar dessutom det huvudsakliga innehållet i rösträtten enligt artikel 39.2 i stadgan. Begränsningen utgör nämligen inte ett ifrågasättande av rösträtten som sådan, eftersom den innebär att vissa personer, på bestämda villkor och på grund av deras beteende, undantas från den grupp av personer som är röstberättigade i val till Europaparlamentet, förutsatt att nämnda villkor är uppfyllda.

49 En sådan begränsning som den här aktuella är också proportionerlig i och med att den innebär att det begångna brottets art och svårighetsgrad liksom straffets längd beaktas.

50 Såsom den franska regeringen har angett i sitt yttrande till domstolen var nämligen den förlust av rösträtten som Thierry Delvigne blev föremål för som en följd av att han dömts till ett tolvårigt fängelsestraff för ett grovt brott endast tillämplig på personer som dömts för ett brott för vilket påföljden är fängelse i minst fem år och upp till livstid.

51 Den franska regeringen har dessutom gjort gällande att det enligt den nationella lagstiftningen, särskilt artikel 702-1 i straffprocesslagen i ändrad lydelse, är möjligt för en person i Thierry Delvignes situation att ansöka om och få beviljat upphävande av tilläggspåföljden förlust av medborgerliga rättigheter vilken leder till ett fråntagande av rösträtten.

52 Av vad ovan anförts följer att artikel 39.2 i stadgan inte utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning, såsom den här aktuella, som innebär att personer, vilka i likhet med klaganden i det nationella målet, dömts för ett grovt brott genom dom som vunnit laga kraft före den 1 mars 1994, i kraft av själva lagen utesluts ur kretsen av personer som är röstberättigade i val till Europaparlamentet.

53 Regeln om retroaktiv tillämpning av mildare strafflagstiftning i artikel 49.1 sista meningen i stadgan innebär att om det efter en lagöverträdelses begående stiftas ny lag som föreskriver ett lindrigare straff ska detta tillämpas.

54 Vad gäller det aktuella fallet har det i punkterna 16 och 22 ovan angetts att förlusten av rösträtt såsom accessorisk påföljd i kraft av själva lagen vid en fällande brottmålsdom upphävdes i samband med reformen av den gamla strafflagen år 1994 och då ersattes av en tilläggspåföljd som enligt artikel 131-26 i den nya strafflagen ska beslutas av domstol för högst tio år vid påföljd för grova brott och fem år vid påföljd för mindre grova brott.

55 Den ändringen påverkade emellertid inte Thierry Delvignes situation, eftersom han, till följd av att han före den 1 mars 1994 dömts för ett grovt brott, i kraft av själva lagen har fråntagits sin rösträtt på obestämd tid i enlighet med bestämmelserna i vallagen i förening med artikel 370 i lagen av den 16 december 1992 i ändrad lydelse. Den franska regeringen uppgav vid förhandlingen att beslutet att upprätthålla verkningarna av brottmålsdomar som vunnit laga kraft före den 1 mars 1994 hade sin grund i lagstiftarens strävan att förhindra att verkningarna av påföljden förlust av rösträtten vid en fällande brottmålsdom automatiskt och omedelbart upphör i samband med den nya strafflagens ikraftträdande samtidigt som den lagen bibehåller förlust av rösträtt såsom tilläggspåföljd.

56 I det avseendet räcker det att konstatera att regeln om retroaktiv tillämpning av mildare strafflagstiftning i artikel 49.1 sista meningen i stadgan inte utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är aktuell i det nationella målet, eftersom den lagstiftningen, enligt vad som framgår av artikel 370 i lagen av den 16 december 1992 i ändrad lydelse, begränsar sig till att upprätthålla påföljden förlust av rösträtten vid en fällande brottmålsdom enbart i fråga om lagakraftvunna brottmålsdomar som meddelats enligt den gamla strafflagen.

57 Såsom det har erinrats om i punkt 51 ovan anges det under alla omständigheter uttryckligen i nämnda lagstiftning att personer som fråntagits rösträtten kan ansöka om och få beviljat upphävande av den påföljden. Såsom framgår av artikel 702-1 i straffprocesslagen är denna möjlighet öppen för alla personer som fråntagits rösträtten oavsett om påföljden i kraft av själva lagen följer av en fällande brottmålsdom enligt den gamla strafflagen eller om den ålagts av domstol som en tilläggspåföljd enligt den nya strafflagens bestämmelser. Mot denna bakgrund kan en person, som befinner sig i samma situation som Thierry Delvigne och som önskar att påföljden förlust av rösträtten i kraft av själva lagen till följd av en fällande brottmålsdom enligt den gamla strafflagen upphävs, få till stånd en förnyad prövning av sin individuella situation, inbegripet vad gäller påföljdens varaktighet, genom att vända sig till en nationell domstol som är behörig enligt nämnda bestämmelse i straffprocesslagen.

58 Mot bakgrund av det ovanstående ska tolkningsfrågorna besvaras enligt följande. Artiklarna 39.2 och 49.1 sista meningen i stadgan ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning, såsom den här aktuella, som innebär att personer, vilka i likhet med klaganden i det nationella målet, dömts för ett grovt brott genom dom som vunnit laga kraft före den 1 mars 1994, i kraft av själva lagen utesluts ur kretsen av personer som är röstberättigade i val till Europaparlamentet.

Rättegångskostnader

59 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

Artiklarna 39.2 och 49.1 sista meningen i Europeiska unionsens stadga om de grundläggande rättigheterna ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning, såsom den här aktuella, som innebär att personer, vilka i likhet med klaganden i det nationella målet, dömts för ett grovt brott genom dom som vunnit laga kraft före den 1 mars 1994, i kraft av själva lagen utesluts ur kretsen av personer som är röstberättigade i val till Europaparlamentet

Underskrifter